



Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma i programa strukovnih gimnazija

**Matija Batur, mag. paed.
Ines Elezović, mag. soc.**

**Odjel za promicanje kvalitete obrazovanja
Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja**



NOVI STRUKOVNI KURIKULUMI

- 26 novih strukovnih kurikuluma
 - 23 u eksperimentalnoj provedbi
 - dva kurikuluma vođenih zanimanja – tehničar za brodstrojarstvo i nautičar unutarnje plovidbe
 - 1 kurikulum se ne izvodi – tehničar tjelesne zaštite
- izrađeni sukladno HKO metodologiji
- eksperimentalna provedba od šk. god. 2013./2014.
- u šk. god. 2015./2016. provodili su se u 49 srednjih škola
- nastavu je izvodilo ukupno 910 nastavnika općeobrazovnih predmeta i 708 nastavnika strukovnih predmeta
- nastavu je pohađalo ukupno 5 036 učenika.

Red. br.	Obrazovni sektor strukovnoga obrazovanja	Novi strukovni kurikulumi
1.	Poljoprivreda, prehrana i veterina	Agrotehničar Prehrambeni tehničar
2.	Šumarstvo, prerada i obrada drva	Šumar Drvodjeljski tehničar dizajner
3.	Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija	Ekološki tehničar
4.	Tekstil i koža	Modelar obuće i kožne galanterije Modni tehničar
5.	Grafička tehnologija i audiovizualne tehnologije	Medijski tehničar Web dizajner
6.	Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	Strojarski računalni tehničar Tehničar za vozila i vozna sredstva
7.	Elektrotehnika i računalstvo	Tehničar za elektroniku Tehničar za računalstvo Tehničar za mehatroniku
8.	Graditeljstvo i geodezija	Tehničar geodezije i geoinformatike Klesarski tehničar
9.	Ekonomija, trgovina i poslovna administracija	Ekonomist Prodavač Komerčijalist
11.	Promet i logistika	Tehničar za jahte i marine Tehničar cestovnog prometa Tehničar za poštanske i financijske usluge
13.	Osobne, usluge zaštite i druge usluge	Kozmetičar Tehničar tjelesne zaštite



PROGRAMI STRUKOVNIH GIMNAZIJA

- Šest programa strukovnih gimnazija
 - pet u eksperimentalnoj provedbi
- u šk. god. 2015./2016. provodili su se u 17 srednjih škola
- nastavu je izvodilo ukupno 363 nastavnika općeobrazovnih predmeta i 113 nastavnika strukovnih predmeta
- nastavu je pohađalo ukupno 1 173 učenika

Red. br.	Programi strukovnih gimnazija u izvedbi
1.	ekonomska gimnazija
2.	gimnazija održivog razvoja
3.	tehnička gimnazija
4.	turistička gimnazija
5.	zdravstvena gimnazija



- Projekt je uključivao tri glavne istraživačke aktivnosti:
 - (1) sadržajne analize dokumenata
 - (2) anketno ispitivanje učenika i nastavnika
 - (3) posjete odabranim školama
- kombinirani metodološki pristup: korištenje kvalitativnih i kvantitativnih metoda
- šk. god. 2015./2016. po prvi puta provedeno sveobuhvatno vanjsko vrednovanje novih strukovnih kurikuluma i programa strukovnih gimnazija u svim uključenim srednjim školama
 - procjena teorijskih podloga, potencijala i kapaciteta sustava za provedbu te zadovoljstva dionika provedbom



SADRŽAJNA ANALIZA

- 12 stručnih radnih skupina s ukupno 54 člana:
 - 10 skupina podijeljenih prema sektorima strukovnoga obrazovanja
 - jedna skupina za analizu općeobrazovnoga dijela predmeta
 - jedna skupina s pet podskupina za analizu programa strukovnih gimnazija
- tri radna sastanka u prostorijama NCVVO-a
- rad u *online* okruženju
- sadržajno analizirana 24 nova strukovna kurikulumata i pet programa strukovnih gimnazija



REZULTATI SADRŽAJNE ANALIZE

- „Kurikulum u školskom obrazovanju razumijemo kao koherentni sustav strukturiran od sadržaja učenja i poučavanja, organizacije i metoda poučavanja i učenja te vrednovanja ostvarenosti planiranih kurikulumskih ciljeva u školama. Riječju, kurikulum obuhvaća planiranje, dizajniranje, implementiranje i vrednovanje ostvarenosti planiranih odgojno-obrazovnih ciljeva školskog sustava.“

(Baranović, 2015)

- kurikulum - cjelovit pristup procesu odgoja i obrazovanja
- cilj kurikuluma postaje stjecanje kompetencija, a cilj procesa odgoja i obrazovanja dostizanje obrazovnih ishoda.



USKLAĐENOST I RELEVANTNOST

- **Usklađenost novih strukovnih kurikuluma**
 - usklađenost s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom
 - usklađeni s navedenim poslovima i kompetencijama koji proizlaze iz standarda zanimanja
 - usklađeni s propisanim standardima kvalifikacija
- **Relevantnost novih strukovnih kurikuluma**
 - relevantni u odnosu na tržište rada
 - relevantni u odnosu na tehnološki napredak
 - relevantni u odnosu na pojedinu struku



USPOREDBA S PRETHODNIM PROGRAMIMA

- vrednovani i uspoređivani novi strukovni kurikulumi u odnosu na programe zanimanja koji su im prethodili
- u slučaju da kvalifikacija nema program koji je prethodio, kao što je to kod šumara, modelara obuće i kožne galanterije i tehničara za jahte i marine, ponuđene kategorije bile su analizirane bez ove usporedbe

Kategorije:

- udjeli teorijske i praktične nastave
- utemeljenost na paradigmi obrazovnih ishoda
- materijalni kadrovski uvjeti
- metode
- izvori za učenje i poučavanje
- relevantnost kurikuluma



SADRŽAJNA ANALIZA ELEMENATA

- Materijalni i kadrovski uvjeti
- Nastavni sadržaj
 - Opseg
 - Sadržajna povezanost općeobrazovnoga i strukovnoga dijela
 - Sadržajna povezanost unutar strukovnoga dijela
 - Vremenska i sadržajna korelacija predmeta
- Ishodi učenja
- Nastavne metode
- Izvori za učenje i poučavanje
- Elementi i oblici praćenja i vrednovanja
- Završni rad



ZAKLJUČAK: SADRŽAJNA ANALIZA NOVIH STRUKOVNIH KURIKULUMA

- za sve kurikulume predložene su određene **sadržajne i tehničke dorade**
- za **20 kurikuluma** iskazana je preporuka za izlazak iz eksperimentalne provedbe
- za **četiri kurikuluma** procijenjena je potreba dorada koje bi prethodile trajnom uvođenju
 - šumar
 - komercijalist
 - tehničar cestovnog prometa
 - kozmetičar



ZAKLJUČAK: SADRŽAJNA ANALIZA PROGRAMA STRUKOVNIH GIMNAZIJA

- utvrđeno je da su programi doneseni na različite načine, prema različitim procedurama, što je u konačnici rezultiralo njihovom neujednačenosti
- **predlaže se značajna dorada sljedećih programa strukovnih gimnazija: ekonomske gimnazije, gimnazije održivog razvoja, tehničke i turističke gimnazije**
- **programu zdravstvene gimnazije nije potrebna dorada, ali se preporučuje po završetku četverogodišnjega obrazovnog ciklusa.**



- (1) sadržajne analize dokumenata
- (2) anketno ispitivanje učenika i nastavnika**
- (3) terenski posjet odabranim školama**



Novi strukovni kurikulumi

- 49 škola
- 5 036 učenika

UZORAK: svi treći razredi u izvedbi (osim za kvalifikaciju model obuće i kožne galanterije koji je u trenutku ispitivanja imao samo jedan prvi razred)

- poslano 1 867 anketa
- ispunjeno 1 631 anketa
- odaziv: 87,4 %
- 1 618 nastavnika
- ispunjeno 1 320 anketa
- odaziv: 81,6 %



Programi strukovnih gimnazija

- 17 škola
- 1 173 učenika
 - UZORAK: svi treći razredi u izvedbi (osim za program zdravstvene gimnazije koji je u trenutku ispitivanja imao prve razrede)
 - poslano 439 anketa
 - ispunjeno 422 ankete
 - odaziv: 96,1 %
- 476 nastavnika
 - ispunjeno 442 ankete
 - odaziv: 92,8 %



ANKETNO ISPITIVANJE

- Anketni upitnici diseminirani u ukupno 66 škola
 - 49 škola koje provode nove strukovne kurikulume
 - 17 škola koje provode programe strukovnih gimnazija
- Anketiranje provedeno u svim školama od 3. do 13. svibnja 2016.
- Četiri inačice upitnika
 - dvije za nastavnike
 - dvije za učenike
- Ukupno obrađeno 3 815 popunjenih anketa (lipanj i srpanj 2016.)
 - kodiranje odgovora na otvorena pitanja u upitnicima za učenike i nastavnike
 - izrada matrica za unos podataka, računalni unos podataka.



REZULTATI – NOVI STRUKOVNI KURIKULUMI

REZULTATI UČENIKA

- rezultati usmjereni prema umjerenim i pozitivnim vrijednostima
- prema mišljenju učenika, postoji prostor za napredak u organizaciji i izvođenju nastave
- uputno je češće koristiti **suvremene nastavne metode**
- usmjeriti zanimljivijoj praktičnoj nastavi i načinima predavanja te uvođenje sadržaja koji su **bliže svakodnevnom životu i radu**
- smatraju kako bi bili zadovoljniji i uspješniji u školi kada bi usvojili više **znanja i vještina o organizaciji vlastitoga učenja**
- dvije trećine učenika odgovorile su potvrdno na pitanje o tome bi li **ponovno upisali kvalifikaciju** za koju se trenutno školuju
- njihov mišljenje i pozitivan stav treba uzeti u obzir.



REZULTATI NASTAVNIKA

- **nastavnici strukovnih predmeta** iskazuju veliku želju za **nastavkom izvođenja nastave** prema novim strukovnim kurikulumima
- **nedostatnu potkrepljenost literaturom za učenike i nastavnike** navode kao najveću manu
- u najvećoj mjeri pozdravljaju mogućost za **kreativnost u radu nastavnika**
- u najvećoj mjeri služe se **frontalnim metodama nastave**
- nastavnici se u velikoj mjeri slažu da je **ozračje pozitivno, poticajno, suradničko, motivirajuće i radno**
- **nastavno ozračje i motivaciju učenika** u velikoj je mjeri moguće povezati s **općom kvalitetom kurikuluma**
- **najveći stupanj potpore** provedbi novih strukovnih kurikuluma pružile su im **njihove škole.**

Usporedba stavova učenika i nastavnika o karakteristikama kurikuluma (aritmetička sredina)





PREPORUKE: NOVI STRUKOVNI KURIKULUMI

- uputno je osigurati literaturu i/ili podršku nastavnicima u pronalaženju **relevantne i aktualne stručne literature** za planiranje nastave te **izvora za učenje namijenjenih učenicima**
- preporučuje se povećanje **korištenja suvremenih metoda** izvođenja nastave što je moguće osigurati i **stručnim usavršavanjem** u području suvremene nastave
- uz usavršavanje u području izvođenja nastave, korištenja nastavnih metoda i stručnim usavršavanjem u specifičnim predmetnim područjima, treba ponuditi i **usavršavanje o vrednovanju** temeljnih i specifičnih znanja, vještina i stavova.



REZULTATI: PROGRAMI STRUKOVNIH GIMNAZIJA

REZULTATI UČENIKA

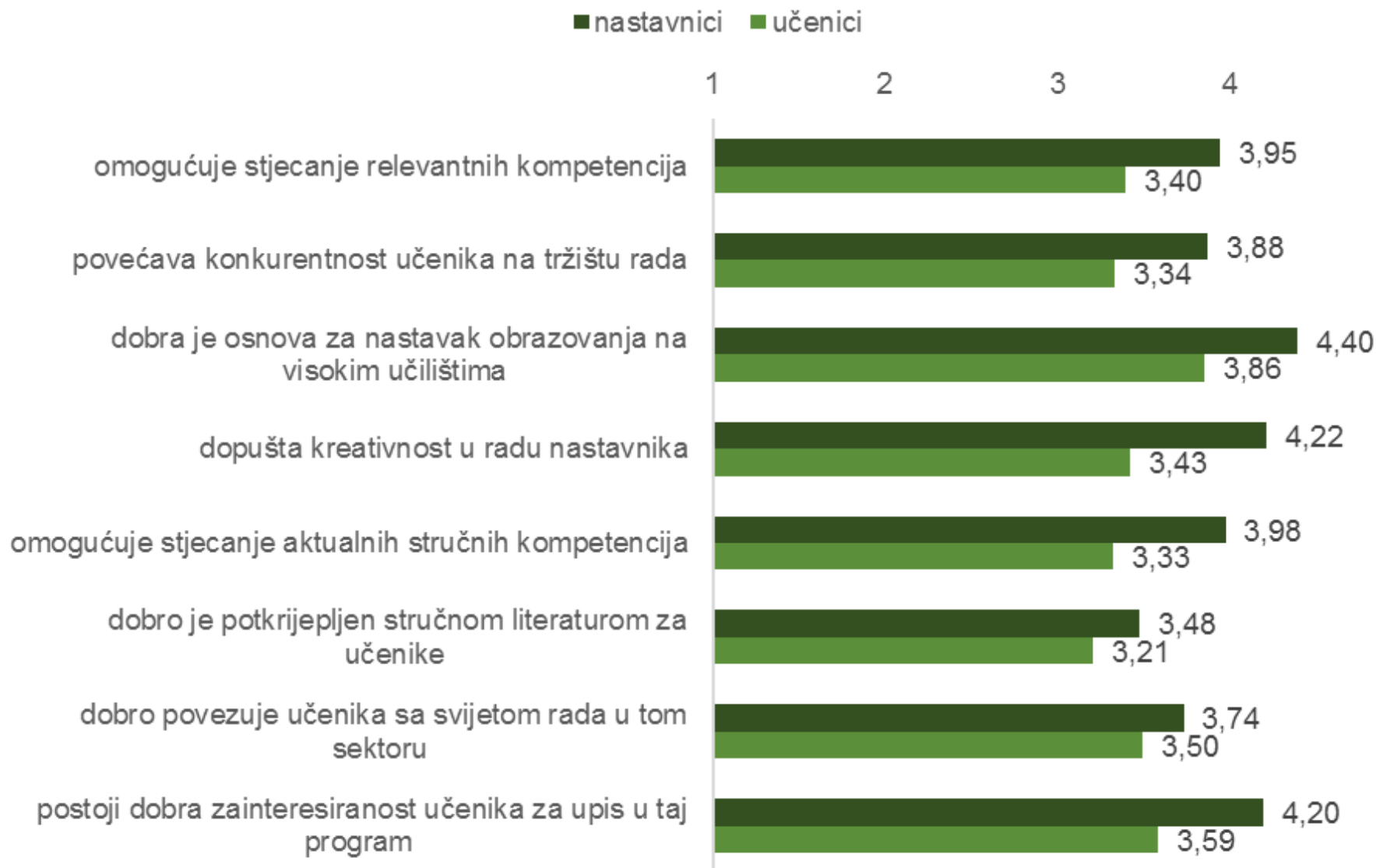
- učenici procjenjuju **ozračje** pozitivno s obzirom na gotovo sve aspekte
- učenici smatraju da manje razvijaju kompetencije planiranja i organizacije učenja i kompetencije za rješavanje složenih zadataka, a istovremeno snose **veliku odgovornost za vlastito učenje**
- učenici smatraju da bi bili zadovoljniji i uspješniji u školi da se u nastavi primjenjuju **zanimljiviji načini predavanja i** koriste sadržaji koji su **bliže svakodnevnome životu i radu**
- učenici smatraju da su ovi programi dobar **temelj za nastavak školovanja**
- učenici izražavaju pozitivan stav prema pohađanju programa.
70 % učenika ponovno bi upisalo program strukovne gimnazije koji pohađaju.



REZULTATI NASTAVNIKA

- nastavnici su u velikoj mjeri **upoznati i zadovoljni** s aspektima i elementima programa
- nastavnici smatraju da su programi dobar **temelj za nastavak školovanja**
- u velikoj mjeri **zadovoljni su** i sa **sadržajem i sa strukturom** programa
- nastavnici se u izboru izvora učenja i poučavanja najčešće koriste internetom
- u nastavi se u velikoj mjeri **koriste frontalnim metodama** nastave
- nastavnici su **iznimno motivirani** za izvođenje nastave
- nastavnici procjenjuju da su učenici motivirani, zainteresirani i **pokazuju želju za učenjem**
- nastavnici smatraju da im je **njihova škola najveća potpora**
- nastavnici generalno izražavaju **zadovoljstvo i pozitivne stavove** prema svim aspektima programa i nastave strukovnih gimnazija.

Usporedba stavova učenika i nastavnika o karakteristikama kurikuluma (aritmetička sredina)





PREPORUKE: PROGRAMI STRUKOVNIH GIMNAZIJA

- nužno je uspostaviti transparentne procedure donošenja, implementacije i evaluacije programa strukovnih gimnazija od strane nadležnih institucija
- potrebno je (ponovno i kontinuirano) organizirati edukacije nastavnika za izvođenje pojedinih programe strukovnih gimnazija
- cilj ovih programa je nastavak obrazovanja učenika u okviru odabranoga sektora – potrebno je pratiti izbor studija i uspješnost učenika koji završavaju programe strukovnih gimnazija u sustavu tercijarnoga obrazovanja za konačne zaključke o uspješnosti
- pitanje usmjerenosti kapaciteta sustava pri čemu će donošenje odluka o strukovnim gimnazijama imati utjecaj na cjelokupno sekundarno obrazovanje.



TERENSKI POSJETI ŠKOLAMA

- terenski posjeti istraživačkog tima Centra u 16 škola
 - svibanj i lipanj 2016.
 - 11 škola koje provode nove strukovne kurikulume
 - 5 škola koje provode programe strukovnih gimnazija
- terenski posjeti odvijali su se prema unaprijed dogovorenoj i usuglašenoj proceduri. Istraživački postupci:
 - vođeni grupni intervju s nastavnicima i stručnim suradnicima
 - vođeni intervju s ravnateljem
 - pregled školske dokumentacije
- intervjuirano ukupno 103 nastavnika i 16 ravnatelja škola (oko 24 sata snimaka i 342 stranice transkripata).



ZAKLJUČCI INTERVJUA S RAVNATELJIMA

NOVI STRUKOVNI KURIKULUMI

- ravnatelji nove strukovne kurikulume vide kao **korak prema osuvremenjivanju obrazovanja** u srednjim strukovnim školama što je i ključni razlog za uključenje škole u eksperimentalnu provedbu
- ravnatelji pozdravljaju i očekuju **nastavak provedbe** novih strukovnih kurikuluma
- ravnatelji se slažu oko toga da bi škole trebale, kad uvode novi strukovni kurikulum, imati **veću potporu od lokalnih i regionalnih vlasti i nadležnih institucija**
- ravnatelji drže da nastavnici moraju sudjelovati u **različitim oblicima edukacije**, ali osnovni problem realizacije tog važnog uvjeta su raspoloživa financijska sredstva.



ZAKLJUČCI INTERVJUA S RAVNATELJIMA

PROGRAMI STRUKOVNIH GIMNAZIJA

- ključni razlog ravnatelja da svoju školu uključe u eksperimentalnu provedbu bila je **želja za uvođenjem promjena** i svijest o tome da su one potrebne
- ravnatelji potvrđuju da je **interes učenika** za upis u programe od početka pozitivan
- ravnatelji su uglavnom postigli minimalne uvjete opremljenosti škole sa svim potrebnim sredstvima za provođenje programa
- ravnatelji smatraju da bi škole koje uvode strukovnu gimnaziju trebale imati **veću potporu od lokalne zajednice i nadležnih institucija**
- ravnatelji naglašavaju da planiraju pružati daljnju potporu programima strukovnih gimnazija.



Centar i ovim putem zahvaljuje
**svim školama, ravnateljima, nastavnicima,
učenicima i njihovim roditeljima**

što su svojim aktivnim sudjelovanjem omogućili
kvalitetno prikupljanje podataka o eksperimentalnoj
provedbi novih strukovnih kurikuluma i
programa strukovnih gimnazija.



Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ZAHVALJUJEMO NA PAŽNJI!

Kontakt za sva pitanja:
strukovni-kurikulumi@ncvvo.hr

